

PRO BONO

UIC ČARNOGURSKÝ

SLOVENSKO - BRATISLAVA

TALIANSKO - BRESCIA

UIC ČARNOGURSKÝ

Slovensko

Jelenia 4, PO Box 21
814 99 Bratislava 1

Slovensko

Tel.: +421-2-57201717, Fax: +421-2-57201777

<http://www.ulclegal.com/>, skype: ulcbratislava

email: office@ulclegal.com

UIC ČARNOGURSKÝ

Taliansko

Via Val Giudicarie 4
25123 Brescia

Taliansko

Tel/Fax: + 39-030-307 313

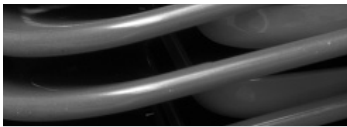
email: cambalova@ulclegal.com

1/2005

A EUROPEAN ORGANIZATION OF ATTORNEYS EWIV

OBSAH

1. EDITORIAL
2. OHLIADNUTIE ZA REKODIFIKÁCIU TRESTNÉHO PRÁVA.
PRVÁ ČASŤ
3. K PROBLEMATIKE KONKURZU A REŠTRUKTURALIZÁCIE
4. ZÁKON O SPRÁVCOCH NADOBUDOL ÚČINNOSŤ
5. ČO PRINIESLA NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA?
6. NOVINKY Z PRACOVNÉHO PRÁVA
7. PREUKAZOVANIE PÔVODU MAJETKU
8. DVE FINANČNÉ NOVELY
9. PRIPRAVUJE SA V NR SR

Vážení,

dostalo sa k Vám nové, historicky prvé číslo ULC Čarnogurský Pro Bono, s ktorým sa Vám budeme prihovárať raz mesačne. Našou ambíciou je stručne Vás informovať o trendoch v slovenskej legislatíve a jej aktuálnych zmenách, neskôr sa i podrobne zaoberať jej jednotlivými inštitútmi a problémovými miestami. Veríme, že i táto naša služba bude pre vás zaujímavá.

Čo sa obsahu týka, mesiac september je najmä mesiacom ohliadnutia sa za novinkami v slovenskom zákonodarstve, ktoré leto prinieslo. Predovšetkým je to rekodifikácia trestného práva, ktorej výsledky sumarizujeme. Ďalej začíname seriál Konkurz a reštrukturalizácia, v rámci ktorého sa budeme v nasledujúcom období zaoberať zmenami konkurzného práva, ktoré vyvstali v súvislosti s celkovou zmenou právnej úpravy, predtým obsiahnutej v zákone o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991Zb. v znení neskorších predpisov. Informujeme Vás i o novinkách z oblasti pracovného práva a oboznámime Vás so zmenami, ktoré sa dotkli Obchodného zákonníka. Podrobnejšie nazrieme do obsahu nového zákona o preukazovaní pôvodu majetku a predstavíme Vám i v súčasnosti legislatívne diskutovaný vládny návrh zákona o lobingu.

Prajeme Vám príjemné čítanie.

Poznámka:

Informácie uvedené v ULC Čarnogurský Pro Bono nie sú poskytovaním právnych rád. Z tohto bulletinu nemožno odvádzať žiadne práva a povinnosti. V prípade otázok sa prosím obráťte na lenicka@ulclegal.com

Prečiny a zločiny

20. mája 2004 bol v NR SR prijatý vládný návrh Trestného zákona, publikovaný pod č. 300/2005 Z.z., ktorý spolu so zákonom č. 301/2005 Z.z. Trestným poriadkom nadobúda účinnosť 1. januára 2006. Pri tvorbe týchto trestnoprávných predpisov sa zohľadnila právna tradícia SR i mnohé jej trestnoprávne inštitúty.

Slovenské právo sa vrátilo ku kategorizácii trestných činov na prečiny a zločiny, od ktorej sa upustilo zákonom č. 175/1990 Zb.. Od januára sa tak za **prečin** bude označovať trestný čin spáchaný z nedbanlivosti alebo úmyselný trestný čin, za ktorý zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby neprevyšujúcou päť rokov. Nejde pritom o prečin, ak vzhľadom na spôsob vykonania činu a jeho následky, okolnosti, za ktorých bol čin spáchaný, mieru zavinenia a pohnútku páchatel'a je jeho závažnosť nepatrná. **Zločin** je na druhej strane úmyselný trestný čin, za ktorý zákon v osobitnej časti ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou päť rokov. O zločin ide aj vtedy, ak v prísnejšej skutkovej podstate prečinu spáchaného úmyselne horná hranica skutkovej podstaty prevyšuje päť rokov. **Obzvlášť závažným zločinom** je taký, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody s dolnou hranicou trestnej sadzby najmenej osem rokov.

Okolnosti vylučujúce protiprávnosť

V novom Trestnom zákone došlo i ku konkretizácii niektorých okolností vylučujúcich protiprávnosť, **upresnené** boli s ohľadom na súdnu prax **ustanovenia o nutnej obrane a oprávnenom použití zbrane**. Pribudla nová okolnosť vylučujúca protiprávnosť – **dovolené riziko**, podľa ustanovení ktorého nejde o trestný čin, ak niekto v súlade s dosiahnutým stavom poznania vykonáva spoločensky prospešnú činnosť v oblasti výroby a výskumu, ak spoločensky prospešný výsledok, ktorý sa od vykonávania činu očakáva, nemožno dosiahnuť bez rizika ohrozenia záujmu chráneného Trestným zákonom. Výsledok, ku ktorému takáto výroba alebo výskum smeruje, nesmie odporovať vše-

obecne záväznému právnomu predpisu, verejnemu záujmu, zásadám ľudskosti a nesmie sa priečiť dobrým mravom.

Popri ďalších výrazných zmenách pribudli i nové tresty: trest domáceho väzenia a trest povinnej práce. **Trest domáceho väzenia** bude môcť súd páchatel'ovi prečinu uložiť až na jeden rok. Domáce väzenie je vhodnou alternatívou pre prvopáchatel'ov, nemožno ho však uložiť mladistvému. Jeho podstata spočíva v tom, že odsúdený je po dobu výkonu trestu povinný v čase určenom súdom zdržiavať sa vo svojom obydli, viesť riadny život a podrobiť sa kontrole technickými prostriedkami, ak je táto nariadená. Domácich väzňov budú kontrolovať probační a mediační úradníci, v budúcnosti sa ráta s použitím technických prostriedkov kontroly (napríklad elektronické lokalizačné náramky). Tento trest sa už osvedčil nielen v USA, ale aj v niektorých štátoch Európy.

Trest povinnej práce umožňuje odpracovať si uložený trest, avšak tento možno uložiť len so súhlasom páchatel'a. Výmera trestu sa bude pohybovať v rozpätí 40 – 300 hodín, trest však možno uložiť len v prípade, ak sa páchatel' odsudzuje za prečin, za ktorý zákon umožňuje uložiť trest odňatia slobody, ktorého horná hranica sadzby trestu odňatia slobody neprevyšuje päť rokov. Trest je páchatel' odsúdený vykonávať osobne, vo svojom voľnom čase a bez nároku na odmenu. Pribudla i nová forma ochranného opatrenia, ktorou je detencia.

Reforma zasiahla i oblasť trestnej zodpovednosti. **Hranica trestnej zodpovednosti** sa posunula na dosiahnutie **14. roku veku**, len v prípade trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201 nie je trestne zodpovedný ten, kto v čase spáchania činu nedovršil 15. rok veku. Táto nová úprava reaguje i na trend registrovaný štatistikami, podľa ktorého počet páchatel'ov vo veku pod 15 rokov v posledných rokoch výrazne stúpal. Ustanovenia týkajúce sa trestnej zodpovednosti právnických osôb neprešli, v súčasnosti prebieha pripomienkové

konanie k osobitnému návrhu zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb.

Nová filozofia zákona sa prejavila i v **zme-
ne systematiky osobitnej časti** Trest-
ného zákona. V popredí stoja trestné činy
proti životu a zdraviu (1. hlava), trestné činy
proti slobode a ľudskej dôstojnosti (2. hla-

va), trestné činy proti rodine a mládeži (3.
hlava). Výraznými zmenami prešla i úpra-
va procesného práva trestného, ktorej na-
základnejšie črty si priblížime nabadúce.

K PROBLEMATIKE KONKURZU A REŠTRUKTURALIZÁCIE

Poslanci NR SR 9. decembra 2004
schválili vládny návrh zákona o konkur-
ze a reštrukturalizácii a vládny návrh
zákona o správcoch. Zákon nadobudol
účinnosť 1. júla 2005, no článok 1 zá-
kona, obsahom ktorého je vlastná právna
úprava konkurzu a reštrukturalizácie v
podobe zákona č. 7/2005 Z.z., nadob-
úda účinnosť až od **1. januára 2006**.

Filozofia novej právnej úpravy

Zmena ešte vždy platiacej právnej
úpravy konkurzu a vyrovnania, ku
ktorej dôjde dňom účinnosti nového
zákona č. 7/2005 Z.z., má priniesť
posilnenie postavenia veriteľa a teda
i optimalizáciu rozvoja podnikateľské-
ho prostredia. Zvolaná provereiteľská
konceptcia zákona má veriteľom umož-
niť účinne sa chrániť pred dôsledkami
úpadku dlžníka a potlačiť zásahy
zákona do komerčného postavenia
strán pred úpadkom na rozumnú mie-
ru. Predchádzajúca právna úprava sa
ukázala neefektívna ako z hľadiska
dĺžky konkurzného konania (približne 3
– 7 rokov), tak i z hľadiska obmedzené-
ho rozsahu uspokojených pohľadávok
(zabezpečeným veriteľom sa máloke-
dy podarilo cez konkurz uspokojiť viac
než 5 až 10% zo svojej pohľadavy
voči úpadcovi). Stalo sa preto dobrým
zvykom pristupovať ku konkurzu na-
jmä za účelom oficiálneho odpísania
nevymožiteľných pohľadávok.

Predmet novej právnej úpravy

Predmetom nového zákona je úpra-
va riešenia úpadku dlžníka speňa-
žením jeho majetku a kolektívnym
uspokojením jeho veriteľov alebo
postupným uspokojením veriteľov

spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne. Zákon upravuje aj
riešenie hroziaceho úpadku dlžníka
a oddĺženie fyzickej osoby. Predmet-
ná právna úprava sa však súčasne
nevzťahuje na usporiadanie majet-
kových pomerov dlžníka, ak je ním
štát, štátna rozpočtová organizácia,
štátna príspevková organizácia, štát-
ny fond, obec, vyšší územný celok
alebo iná fyzická či právnická osoba,
za ktorej všetky záväzky zodpovedá
alebo ručí štát. Zákon sa nevzťahu-
je ani na usporiadanie majetkových
pomerov dlžníka, ak je ním Národná
banka Slovenska, Fond ochrany vklad-
ov alebo Garančný fond investícií.

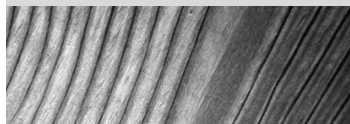
Podľa dôvodovej správy sa teda
právna úprava pridrža **provereiteľsky
orientovaného smeru**, aj keď dlžník
samozrejme neostáva bez náležitej
ochrany. Jej cieľom je kolektívne
uspokojenie veriteľov dlžníka, ktorý je
v úpadku. Účelom reštrukturalizácie je
popri uspokojovaní veriteľov dlžníka i
snaha o zachovanie prevádzky pod-
niku dlžníka alebo jeho časti. Reštruk-
turalizácia má nabádať a stimulovať
zúčastnené subjekty k tzv. neformálnej
reštrukturalizácii, ktorá by mala byť
preferovaná pred samotným úpadkom
a ktorá by sa mala využívať k jeho
predchádzaniu, za predpokladu dosi-
ahnutia vyššej sumy na uspokojenie
veriteľov. Naopak, cieľom konkurzu je
rozpredaj dlžníkovho majetku, a teda z
toho vyplývajúci zánik výkonu podnika-
teľských aktivít dlžníka. Zákon predpo-
kladá **prednosť reštrukturalizácie pred**

konkurzom vtedy, ak existuje predpoklad zachovania fungovania podniku a pravdepodobnosť, že povolením reštrukturalizácie sa dosiahne vyšší výťažok na uspokojenie veriteľov, než by sa dosiahol vyhlásením konkurzu.

K proklamovaným cieľom novej právnej úpravy patrí teda **zamedzenie straty hodnoty majetku** úpadcu v období bezprostredne pred začatím konania a počas konania; zabezpečenie zrýchlenia konania a prijatie opatrení, ktoré motivujú dotknuté strany urýchlene konať a v konaní aktívne pôsobiť. Patrí k nim tiež naznačenie východísk pre **neformálne reštrukturalizácie**, ktoré

by predstavovali alternatívy formálneho konania pred súdom, zvýšenie zodpovednosti všetkých strán zúčastnených v konaní, najmä však správcov; zosúladenie cieľov reformy konkurzného práva s právom zabezpečenia záväzkov a koherentnosti celej právnej úpravy; zúženie priestoru pre korupciu a odstránenie doterajšej absencie medzinárodného práva súkromného a procesného v oblasti konkurzu.

V ďalších číslach sa budeme i s ohľadom na tieto ciele osobitne venovať analýze jednotlivých ustanovení tohto zákona.

ZÁKON O SPRÁVCOCH NADOBUDOL ÚČINNOSŤ

1. 7. 2005 nadobudol účinnosť zákon č. 8/2005 Z. z. o správcoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákon upravuje postavenie správcov, ktorí vykonávajú činnosť v konkurznom, reštrukturalizačnom konaní alebo v konaní o oddĺžení podľa zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii a zmene a doplnení niektorých zákonov, vzdelávanie správcov, pôsobnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vo výkone správcovskej činnosti a dohľad ministerstva nad výkonom správcovskej činnosti.

Zoznamy správcov

Najzávažnejšou zmenou novej právnej úpravy je, že dňom účinnosti zákona začína Ministerstvo spravodlivosti viesť **zoznamy správcov** namiesto konkurzných súdov, ktoré ich viedli doposiaľ. Ministerstvo súčasne začína vykonávať i úkony súvisiace s vedením zoznamu, a to rozhodovanie o zápise, o pozastavení alebo o vyčiarknutí správcu zo zoznamu. Ministerstvo tiež začína vykonávať dohľad a ukladať správcom sankcie. Za **správca** sa v zmysle novej právnej úpravy považuje správca zapísaný v zozname správcov vedenom doposiaľ na konkurzných súdoch iba v tom prípade, ak ide o advokáta. Iné osoby

zapísané v starých zoznamoch môžu vykonávať svoju činnosť podľa zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov len v tých veciach, v ktorých boli ustanovené do funkcie pred účinnosťou nového zákona (pred 1. júlom 2005). Odo dňa účinnosti nového zákona bude ministerstvo spravodlivosti zapisovať do zoznamu aj zahraničné fyzické osoby, ktoré majú trvalý pobyt na území iného členského štátu, ako aj právnické osoby, vrátane zahraničných právnických osôb, ak budú spĺňať predpoklady na zápis do zoznamu správcov.

Do 30 dní odo dňa účinnosti zákona, tj. do 31. júla 2005 boli správcovia povinní **nahlásiť adresu** priestorov, ktoré plánujú užívať ako svoju kanceláriu. Lokácia kancelárie pritom závisí od miesta, v ktorom má správca záujem vykonávať svoju správcovskú činnosť. Správca, ktorý je právnickou osobou, môže mať zriadených aj viacero kancelárií, v obvode toho ktorého krajského súdu však môže mať zriadenú vždy len jednu. V každej kancelárii musí mať potom ustanoveného zástupcu, ktorým môže byť len štatutárny orgán správcu, ktorý je právnickou osobou.

Do 60 dní odo dňa účinnosti zákona, tj. do 30. augusta 2005, boli správcovia povinní **predložiť odpis z registra trestov** nie starší ako tri mesiace a čestné vyhlásenie o splnení predpokladov týkajúcich sa dôveryhodnosti pri výkone funkcie. V rovnakej lehote bolo treba preukázať orgánu dohľadu i **uzavretie poisťovnej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu**, za vznik ktorej správca zodpovedá nielen podľa ustanovení zákona o správcoch, ale i podľa zákona č. 7/2005 o konkurze a reštrukturalizácii. Do 31. decembra sú správcovia povinní splniť ešte ďalšiu podmienku, ktorou je úspešné **zloženie správcovskej skúšky**, ktorú organizačne zabezpečuje ministerstvo alebo ním poverená právnická osoba.

S výkonom správcovskej činnosti samozrejme súvisí i istá suma právnych a etických povinností. Ak správca

spácha úmyselný trestný čin alebo trestný čin, ktorý súvisí s podnikaním, až do právoplatného vynesenia rozsudku mu môže rezort spravodlivosti pozastaviť činnosť. Správca je povinný vykonávať správcovskú činnosť čestne, zodpovedne a svedomito a v tomto duchu dohliadať i na čestnosť, zodpovednosť a svedomitosť konania svojich zamestnancov, ako aj osôb, ktoré poveril vykonaním jednotlivých úkonov správcovskej činnosti. Správca je povinný vykonávať správcovskú činnosť s odbornou starostlivosťou, s využitím všetkých svojich skúseností a odborných vedomostí, bez zbytočných prietahov a so zachovaním mlčanlivosti o všetkých skutočnostiach, o ktorých sa počas výkonu správy dozvedel, s výnimkou zákonom výslovne predvídaných situácií, v ktorých je od povinnosti mlčanlivosti oslobodený.

ČO PRINIESLA NOVELA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA?

Zákonom 315/2005 sa uskutočnilo niekoľko korektúr zákona č. 513/1991 Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov, ktoré nadobudli účinnosť 1. 8. 2005.

Najviac zmien sa týka **statusu zahraničných osôb**. Pri konaní podnikateľa sa mení § 13 ods. 5 tak, že vedúci organizačnej zložky podniku alebo vedúci podniku zahraničnej osoby, ktorý je zapísaný do obchodného registra, je splnomocnený za podnikateľa robiť všetky právne úkony týkajúce sa tejto organizačnej zložky alebo podniku, pričom za podnik za hraničnej osoby alebo jej organizačnú zložku je oprávnený konať už i štatutárny orgán zahraničnej osoby zapísaný v obchodnom registri. § 21 popri vzniku oprávnenia zahraničnej osoby podnikateľ na území Slovenskej republiky výslovne upravuje i podmienky zániku tohto oprávnenia, a to tak, že toto oprávnenie zaniká ku dňu výmazu podniku tejto osoby alebo jej organizačnej zložky z obchodného registra (návrh na výmaz podáva oprávnená osoba). Doplňili a pozmenili sa ustanovenia

týkajúce sa podmienenia **výmazu spoločnosti z obchodného registra súhlasom správcu dane**. Podľa súčasnej úpravy platí, že súhlas správcu dane nie je povinná doložiť tá spoločnosť, ktorá sa zrušuje bez likvidácie. Do 1. 8. 2005 sa tento súhlas nevyžadoval v prípadoch, ak súd zamietol návrh na vyhlásenie konkurzu pre nedostatok majetku úpadcu alebo ak bol konkurz zrušený z dôvodu, že majetok úpadcu nestačí na úhradu výdavkov a odmenu správcu konkurznej podstaty, alebo ak po ukončení konkurzného konania nezostal spoločnosti žiaden majetok.

V § 135 ods. 2 sa špecifikuje **povinnosť konateľov spoločnosti s ručením obmedzeným** predkladať valnému zhromaždeniu na schválenie riadnu i mimoriadnu individuálnu účtovnú

závierku a návrh na rozdelenie zisku alebo úhradu strát v súlade so spoločenskou zmluvou a stanovami.

Novela tiež obsahuje úpravu jedného z dôvodov, pre ktorý súd rozhodne o zrušení spoločnosti aj bez návrhu. Podľa doterajšieho znenia súd musel rozhodnúť o zrušení spoločnosti, ak spoločnosť za najmenej dve účtovné obdobia nesplnila povinnosť uložiť do zbierky listín individuálnu účtovnú závierku. Nebolo rozhodujúce, či táto povinnosť nebola splnená v dvoch po sebe nasledujúcich obdobiach alebo v dvoch rôznych obdobiach. Nová úprava vraví, že dôvod na zrušenie nastane len vtedy, ak sa táto povinnosť nesplní v dvoch po sebe nasledujúcich obdobiach. **Ak si teda spoločnosť nesplní svoju povinnosť každé druhé obdobie, nie je právny dôvod na rozhodnutie o jej zrušení.**

V prípade orgánov malého družstva sa už ďalej na ne podľa poslednej úpravy

nevzťahuje **povinnosť podľa § 243 ods. 3**, ktorý hovorí, že ak zo stanov nevyplýva niečo iné, za predstavenstvo koná navonok predseda alebo podpredseda, pričom ak je pre právny úkon, ktorý robí predstavenstvo, predpísaná písomná forma, je potrebný podpis aspoň dvoch členov predstavenstva

Ak dôjde k porušeniu zmluvných povinností omeškaním dlžníka, treba prihliadnuť na drobnú, ale podstatnú korektúru v § 369 ods. 1, podľa ktorej ak je dlžník v omeškaní so splnením peňažného záväzku alebo jeho časti, je povinný platiť z nezaplatenej sumy úroky z omeškania určené v zmluve, inak o 10 % vyššie, než je základná úroková sadzba Národnej banky Slovenska uplatňovaná pred prvým kalendárnym dňom kalendárneho polroka. **Výška základnej úrokovej sadzby** sa tak už nemusí nevyhnutne určovať podľa základnej úrokovej sadzby NBS v roku, v ktorom došlo k omeškaniu.

NOVINKY Z PRACOVNÉHO PRÁVA

Novela zákona o cestovných náhradách

Dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov **15. 7. 2005** nadobudol účinnosť zákon č. 312/2005 Z.z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov. Ide o malú novelu, ktorá v § 6 ods. 1 upravuje **poskytovanie náhrad pri dočasnom pridelení zamestnancov** podľa § 58 Zákonníka práce. Táto novela umožnila vyplácať cestovné náhrady zamestnancom aj pri dočasnom pridelení agentúrou dočasného zamestnávania na výkon práce v cudzine a tiež pri zahraničnej pracovnej ceste.

Novela zákona o sociálnom фонде

Od **1. 9. 2005** budú mať **nárok na príspevok na úhradu cestovných výdavkov do zamestnania** pracovníci, ktorých mesačná mzda nepresahuje dvojnásobok

životného minima. Umožní to novela zákona o sociálnom фонде č. 313/2005 Z.z.

Podľa úrovne životného minima platnej do júna 2005 by tak cestovné náhrady dostávali zamestnanci so mzdou do 9 020 Sk. Suma životného minima sa však valorizuje každý rok v júli, preto by uvedená hranica mala byť od septembra vyššia. Podľa doposiaľ platného zákona o sociálnom фонде č. 152/1994 majú na príspevok na úhradu cestovných výdavkov nárok zamestnanci so mzdou nepresahujúcou 7 000 Sk, ak ich výdavky na dopravu do zamestnania s výnimkou mestskej hromadnej dopravy dosahujú najmenej 200 Sk mesačne.

Na svete je i nový zákon o preukazovaní pôvodu majetku, ktorý inicioval poslanec Róbert Fico. O jeho prijatie sa pokúšal už niekoľkokrát, dokonca už v minulom volebnom období, ale ani jeho ani obdobná vládna verzia nenašla nikdy dostatočnú podporu. Táto situácia sa zmenila prijatím právnej úpravy, na ktorú sa bližšie pozrieme.

Účel zákona

Účelom zákona č. 335/2005 Z.z., ktorý nadobudol **účinnosť 1. 9. 2005**, je upraviť podmienky a postup orgánov verejnej moci pri odnímaní majetku fyzickým a právnickým osobám, o ktorých súd v konaní podľa tohto zákona rozhodol, že majetok nadobudli z nelegálnych príjmov. Podľa zákona sa tiež postupuje v prípade uloženia peňažného trestu, trestu prepadnutia veci i v prípade, ak súd rozhodol o prepadnutí časti majetku fyzickej či právnickej osoby a táto vlastní majetok, ktorý nemožno postihnúť podľa Trestného zákona.

Charakter konania

Konanie pred súdom nemá charakter trestného procesu. Procedúra má byť bežným **občianskoprávnym konaním**. Začína sa na základe písomného podania od fyzických alebo právnických osôb, orgánov verejnej moci, ktoré budú mať podozrenie, že osoba nadobudla majetok z nelegálnych príjmov. Tieto podania bude prijímať finančná polícia. Podľa zákona teda konanie začína vo chvíli, keď finančná polícia dostane neanonymný podnet, ktorého obsahom je podozrenie o tom, že majetok určitej osoby pochádza z nelegálnych príjmov. Polícia tiež môže začať konať aj z vlastného rozhodnutia.

Prielom do bankového tajomstva a iné oprávnenia polície

Nasledovať bude policajné **zistovanie údajov** spoluprácou so štátnymi inštitúciami, ako aj fyzickými a právnickými osobami. Na základe podania alebo i z vlastného podnetu finančná polícia preskúma príjmy, hodnotu a spôsob nadobudnutia majetku dotknutej osoby. Zákon oprávňuje policajtov bez ďalšieho nutného povolenia na vstup do podnikateľských prevádzkarní, priestorov slúžiacich na podnikanie, a to na účely nazerania do dokumentov, evidencií, účtovníctva. Dovoľené je robiť si z nich výpisy a kópie. Zákon dekla-

ruje, že umožňuje členom policajného zboru žiadať od bánk údaje, ktoré sú predmetom **bankového tajomstva**.

Ak polícia po preskúmaní príjmov dotknutej osoby a jej majetku, ktorého trvanie zákonom obmedzené nie je, dôjde k záveru, že hodnota tohto majetku presahuje preukázateľné príjmy občana aspoň o tisícnásobok minimálnej mzdy, odovzdá vec prokurátorovi, aby sa začalo **konanie na vyslovenie toho, že majetok bol nadobudnutý z nelegálnych príjmov**. Prokurátor po oboznámení sa s vecou môže ešte políciu požiadať o doplnenie alebo ďalšie preskúmanie. Následne vyzve označenú osobu, aby do mesiaca predložila dôkazy o nadobudnutí majetku určeného v podnete. Lehota na odpoveď je 30 dní. Návrh na začatie konania na súde o vyslovenie nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov podá prokurátor vtedy, ak osoba v určenej lehote neodpovedala, alebo ak odôvodnene usudzuje, že hodnota majetku presahuje minimálne o šesť a pol milióna korún oficiálne priznané príjmy.

Návrhom sa prokurátor domáha rozhodnutia o vyslovení nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov. Ak pred súdom prokurátor preukáže existenciu rozdielu medzi preukázateľnými príjmami a skutočným majetkom vo výške minimálne tisícnásobku minimálnej mzdy, teda asi šesť a pol milióna korún, súd rozhodne o prepadnutí majetkového rozdielu v prospech štátu. Ak sa v konaní preukáže opak, súd návrh zamietne. **Zákon delí dôkazné bremeno o pôvode majetku medzi občana a štát**. Predovšetkým dôkazné bremeno na strane vyšetrovaného vyvoláva možnosť vzniku spornej situácie, kedy hrozí, že sa „pod paľbou“ ocitnú i nevinní – vyšetrovanému sa totiž môže stať, že sa dostane do dôkaznej núdze, napríklad ak dôjde k strate, odcudzeniu alebo zničeniu jedinej kópie zmluvy, na základe ktorej bol majetok nadobudnutý.

Ako sa bude zákon realizovať v praxi a do akej miery sa vysporiada s týmito i ďalšími diskutovanými problémami, ukáže až ďalšia aplikačná prax.

1. 8. 2005 nadobudol účinnosť zákon č. 336/2005, ktorým sa vykonala rozsiahla novela zákona č. 566/2001 o cenných papieroch.

Novela zákona zavádza do nášho právneho poriadku európske smernice upravujúce **verejné ponuky cenných papierov** a podrobnú úpravu **zostavovania a publikovania prospektov**, ktoré sa zverejňujú pri verejnej ponuke cenných papierov alebo ich prijatí na obchodovanie.

Revíziou tiež prešli osobitné **ustanovenia o finančných zábezpekách**, týkajúce sa najmä vzniku, zmeny a zániku záložného práva k cenným papierom a dispozície s nimi. Súčasne sa tiež novelizujú ustanovenia občianskeho práva týkajúce sa po-

hľadávky z účtu alebo inej formy vkladu.

Novela taktiež umožňuje emitentom **využívať nové metódy zverejňovania prospektov a informácií určených investorom** prostredníctvom zariadení elektronickej komunikácie, napríklad internetových stránok emitenta alebo regulovaného trhu. Okrem zjednodušenia postupov schvaľovania prospektov cenných papierov zavádza jednorazové povolenie pre emitenta platné v celej EÚ, tzv. európsky pas a zároveň posilňuje ochranu investorov.

S účinnosťou od 1. 9. 2005 zavádza zákon č. 340/2005 Z.z. o sprostredkovaní poistenia a zaistenia na našom území register sprostredkovateľov poistenia a zaistenia, ktorý bude viesť Úrad pre finančný trh.

Zákon upravuje **vykonávanie sprostredkovania poistenia a zaistenia**, register sprostredkovateľov a dohľad nad sprostredkovaním poistenia a zaistenia.

Registrácia by mala zabezpečiť vykonávanie sprostredkovania týchto činností len osobami, ktoré sú odborne spôsobilé a dôveryhodné. Register bude Úrad pre finančný trh zverejňovať na svojej internetovej stránke. Na základe registrácie budú poisťovací sprostredkovatelia oprávnení vykonávať svoju činnosť aj v iných členských štátoch Európskej únie.

Do **zoznamu sprostredkovateľov** bude Úrad pre finančný trh zapisovať aj sprostredkovateľov poistenia z iného členského štátu únie, ktorí začnú pôsobiť území SR. Ak sprostredkovateľ poistenia alebo zaistenia nebude registrovaný, môže od Úradu pre finančný trh dostať pokutu až do výšky 5 mil. Sk. Ak poisťovací sprostredkovateľ poskytuje poradenskú činnosť o širšej skupine poisťných produktov, bude musieť vykonať objektívnu analýzu poisťných produktov dostupných na poisťnom trhu.

Od 15. septembra je účinný i vykonávací predpis k zákonu – **vyhláška Ministerstva financií SR č. 417/2005**, ktorá upravuje obsah návrhu na zápis do registra sprostredkovateľov poistenia a sprostredkovateľov zaistenia, na zmenu zápisu a zrušenie zápisu, maximálny počet osôb, ktorých zápis do registra možno navrhnuť jedným návrhom na zápis do registra, výšku poplatku za návrh zápisu do registra, poplatku za návrh na zmenu zápisu v registri a poplatku za návrh na zrušenie zápisu v registri. Vyhláška tiež obsahuje vzor osvedčenia o zápise do registra a štruktúru registračného čísla, obsah odbornej skúšky pre jednotlivé stupne odbornej spôsobilosti, spôsob vykonania odbornej skúšky, výšku poplatku za jej vykonanie a ďalšie podrobnosti o odbornej skúške. Súčasťou vyhlášky je i konkretizácia obsahu, členenia a spôsobu predkladania výkazu o sprostredkovaní poistenia a výkazu o sprostredkovaní zaistenia.

Jednou z dominantných tém júlovej schôdze Národnej rady SR bolo prerokovanie vládneho návrhu zákona o lobingu, ktorý by mal upravovať podmienky výkonu lobingu, práva a povinnosti lobistu a pôsobnosť orgánov verejnej moci týkajúcu sa lobingu.

Základné pojmy

Zákon vyvolal kontroverzné postoje, týkajúce sa najmä otázky, do akej miery možno právne regulovať a vymedziť hranicu medzi bežným ľudským kontaktom a lobovaním. Návrh zákona sa o toto vymedzenie pokúša. **Lobing** definuje ako činnosť, predmetom ktorej je lobistický kontakt alebo napomáhanie uskutočneniu lobistického kontaktu, najmä organizovanie a koordinovanie lobistických kontaktov, a to počas prípravy, prerokovania a schvaľovania návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov a ich zámerov a prípravy, prerokovania a schvaľovania dokumentov plánovacej, koncepcnej a strategickej povahy a počas rozhodovania orgánov verejnej moci pri vydávaní licencií, povolení, oprávnení a iných individuálnych právnych aktov, metód a postupov vo verejnom obstarávaní, rozhodovania o štátnej pomoci a rozhodovania o poskytovaní verejných prostriedkov. **Lobistickým kontaktom** je pritom komunikácia, vrátane jednostrannej komunikácie, ktorej cieľom je ovplyvniť rozhodovanie orgánov verejnej moci alebo proces, ktorý rozhodovaniu predchádza a dosiahnuť vypracovanie, predloženie, prerokovanie, schválenie, zmenu alebo doplnenie návrhu predpisu alebo dokumentu alebo dosiahnuť určitý výsledok v rozhodovaní v týchto oblastiach. Návrh zákona podrobne taxatívne vymedzuje, aké aktivity sa za lobistický kontakt nepovažujú.

Status lobistu

Osoba vykonávajúca lobing je **lobista** – konať má pritom na základe **živnostenského oprávnenia na výkon lobingu**. Lobista vykonáva lobing smerom k spriaznenej osobe, na účely zákona blízkej osobe lobovanej osoby alebo právnickej osobe, vrátane politickej strany alebo politického hnutia, v ktorej je lobovaná osoba alebo jej blízka osoba členom, spoločníkom, akcionárom alebo

v ktorej orgánoch je členom. Lobing sa vykonáva v prospech klienta, pričom osoba klienta a lobistu môžu byť identické. Lobing ako podnikanie má byť možný len na základe živostenského oprávnenia, lobing vykonávaný bezodplatne i bez tohto oprávnenia. Návrh zákona podrobne upravuje **informačné a iné povinnosti lobistov** i verejných činiteľov, voči ktorým sa lobing vykonal.

Centrálny zoznam lobistov má viesť Kancelária NR SR, pričom je súčasne povinná uverejňovať ho v elektronickej forme na svojej internetovej stránke. Zápisy o lobingu sa na základe informácie lobistu zapisujú do desiatich pracovných dní odo dňa, kedy sa prvýkrát lobing vykonal. Osobitné – regionálne zoznamy vedú obdobným spôsobom vyššie územné celky. Zákon rámcovo vymedzuje základné etické zásady výkonu lobingu. Platíť má pritom **zákaz lobingu** v prípade, ak by zasahoval do nezávislosti alebo nestrannosti rozhodovania orgánov verejnej moci, používania metód a postupov vo verejnom obstarávaní alebo rozhodovania o poskytovaní verejných prostriedkov. Zásahom sa pritom rozumie rôzne formy nátlaku a vplyvu, ale tiež pokyny a žiadosti spôsobilé ovplyvniť dotknuté orgány.

Sankcionovanie nedodržania zákona sa má uskutočňovať podľa zákona o živnostenskom podnikaní, zákon však obsahuje i vlastné sankčné ustanovenia.

Návrh zákona o lobingu je v súčasnosti v druhom čítaní.